

Asia: VN/650/2022

Lausuntopyyntö toimeentulotukilain uudistamiseen liittyvästä hallituksen esityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapin hyvinvointialueen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi toimeentulotuesta annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lapin hyvinvointialue pitää esitettyjä muutoksia oikean suuntaisina.

Hallituksen esitys asiakkaan oikeudesta henkilökohtaiseen palveluun on kannatettava ja Lapin hyvinvointialue katsoo, että tämä tulisi kirjata velvoittavaan muotoon. lisäksi oikeus henkilökohtaiseen palveluun tulisi olla mahdollista toteuttaa myös etäyhteyksin.

Esitys sosiaalihuollon lausunnon antamisesta Kansaneläkelaitokselle perustoimeentulotukiasiain käsittelyä varten on kannatettava. Sosiaalihuollon lausunnon kohdalla olisi vielä hyvä tarkentaa mahdollisuutta myös suulliseen lausuntoon asioiden joustavan käsittelyn varmistamiseksi. Lisäksi Lapin hyvinvointialue katsoo, että sosiaalihuollon lausunnon tulisi olla ohjaava ja vain erityisestä perustellusta syystä Kansaneläkelaitoksen siitä poiketa.

Esitys yhteistyön vahvistamisesta hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen välillä on erittäin kannatettava. Yhteistyön ja sujuvan asiakasasioinnin edistämiseksi Lapin hyvinvointialue katsoo, että Kansaneläkelaitoksen asiakastietojärjestelmä Kelmu tulisi toimia kaksisuuntaisesti, jotta myös sosiaalihuolto näkisi käsiteltävän asioiden osalta tiedot Kelan tietojensiirtojärjestelmästä ja pystyisi sen kautta tekemään Kelalle kyselyjä asiakkaita koskevia asiakastietotarkennuksia.

Lapin hyvinvointialue katsoo tarvittavan tarkennuksia Kelan ja kuntien, tulevaisuudessa hyvinvointialueiden välisen yhteistyön ja yhteisten käytäntöjen varmistamiseksi perustoimeentulotuen kiireellisyyden arvioinnissa. Yhteistyön tiivistämisellä tulisi välttää tilanteet, joissa sosiaalihuolto katsoo käsiteltävän asian edellyttävän kiireellistä käsittelyä, mutta Kela ei ja näin aiheutuu tarpeetonta ehkäisevän toimeentulotuen käyttöä. Lisäksi tulisi välttää tilanteita, joissa on puhelimitse neuvoteltu asiakastilanteen ratkaisusta, mutta Kelan lopullinen ratkaisu poikkeaa tästä, koska päätöksentekijä on eri kuin kenen kanssa asiasta on puhelimitse keskusteltu. Myös tilanteet joissa Kela lähettää asian kiireellisenä sosiaalihuollolle ja sosiaalihuolto tulkitsee asian ei kiireelliseksi olisi vältettävissä yhteistyötä tiivistämällä.

Lapin hyvinvointialue katsoo, että Kelan tulisi tehdä lastensuojeluilmoitukset ja sosiaalihuoltolain mukaiset huoli-ilmoitukset nimellä muiden viranomaisten tapaan. Lisäksi ilmoituksessa ilmoituksen kohteena oleva asia tulisi olla nykyistä käytäntöä laajemmin aukaistu, mikä mahdollistaisi sosiaalihuollon sujuvamman ja nopeamman asian käsittelyn.

Tulkinnat vuokravakuudesta kuntien ja Kelan välillä edellyttävät myös yhteistyön tiivistämistä, jotta esimerkiksi täysi-ikäisen muuttaessa kotoa muun kuin opiskelun ja työn perässä ja ns. vaikeasti asutettavien henkilöiden kuten pitkään asunnottomina olevien kohdalla oikeuttaisi sosiaalihuollon arvioimissa tilanteissa Kelan myöntämään vuokravakuuteen. Tällöin vuokravakuus olisi tarvittaessa myönnettävissä myös norminmukaista kalliimpaan vuokra-asuntoon. Lisäksi toivotaan tarkennuksia asiakasohjeistuksiin maksuvapautuksesta yksittäisten julkisten terveydenhuollon palvelujen osalta, jotta tältä osin vältettäisiin turhaa sosiaalihuollon kuormittamista.

Lapin hyvinvointialue toteaa, että huolimatta yhteistyön tiivistämisen tarpeesta on viimeisen kahden vuoden aikana kuntien ja Kansaneläkelaitoksen välinen yhteinen ymmärrys tiivistynyt ja edellytykset yhteistyön kehittämiseksi jatkossakin ovat hyvät.

Hallituksen esitys alueellisista neuvottelukunnista on kannatettava. Lapin hyvinvointialue pitää myös kannatettavana hallituksen ehdotusta kuntouttavan työtoiminnan osallistamiseen liittyvien korvausten siirtämistä lakiin kuntouttavasta työtoiminnasta.

Lapin hyvinvointialue pitää tärkeänä, että luonnoksessa on tiedostettu täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen järjestämisvastuun siirtyessä kunnilta hyvinvointialueille, monialaisen yhteistyön tiivistäminen, esteettömän ja saavutettavan asioinnin varmistaminen, sekä sosiaalihuollon lausunnot Kelalle aiheuttavat hyvinvointialueelle lisäresurssitarvetta. Lisäresurssien on kuntien käytäntöjen yhdenmukaistamisen ja asiakkaiden oikeusturvan toteutumisen näkökulmasta oltava riittäviä ja riittävän pitkäaikaisia.

Muotka Henri

Vastuuvalmistelija, Lapin hyvinvointialue

vs.hyvinvointijohtaja, Muonio

Alatalo, Sari

Palveluesimies, perhe- ja sosiaalipalvelu, Rovaniemi

Parpala Päivi

Johtava sosiaalityöntekijä, Keminmaa

Vaaramaa Annika

Sosiaalityöntekijä, Tornio

Väänänen Tarja

Johtava sosiaalityöntekijä, Rovaniemi

Muotka Henri

Lapin hyvinvointialue - Lapin hyvinvointialue, työikäisten sosiaalipalvelut
vastuuvalmistelija.